

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ЗАМІННИКІВ МОЛОЧНИХ КОРМІВ У РАЦІОНАХ ТЕЛИЦЬ

М. М. Куліш, студент, marinakulis95@gmail.com
Науковий керівник – к. с.-г. н., доцент Кравченко О. О.
Миколаївський національний аграрний університет

В статті наведено ефективність використання заміників молочних кормів у раціонах телиць. Встановлено, що використання в годівлі телиць соєвого «молока» не погіршує їх розвиток. У період 3-4 місяці найбільший середньодобовий приріст мали телички другої групи, які споживали соєве «молоко» – 679,3 г, що вірогідно більше на 34,9 г ($p < 0,001$) порівняно з теличками першої групи. У період від 1-місячного віку до 4-місячного віку найбільший середньодобовий приріст також мали телиці другої групи – 693,4 г ($p < 0,001$). Тварини, які споживали соєве «молоко» мали вищі показники середньодобових приростів порівняно зі своїми ровесницями, що свідчить про доцільність використання заміників молочних кормів у раціонах, зокрема соєве «молоко».

Ключові слова: раціон, соєве молоко, молочна продуктивність, телиці, червона степова порода.

Постановка проблеми. Останніми роками стан молочного скотарства характеризується сповільненням негативних процесів скорочення поголів'я тварин і підвищенням їх продуктивності. Водночас однією з головних проблем галузі залишається висока собівартість виробництва продукції, де найбільшу питому вагу займає вартість кормів. Використання в годівлі молодняку заміників незбираного молока, зокрема соєвого є одним із резервів здешевлення виробництва і підвищення загальної ефективності тваринництва.

Аналіз останніх досліджень та публікацій Подальший ріст поголів'я великої рогатої худоби потребує організації раціонального вирощування молодняку, потрібного як для розширеного відтворення стада, так і для збільшення кількості поголів'я для відгодівлі. Відомо, що інтенсивність вирощування телят має певний вплив на їх подальшу молочну продуктивність, відтворювальну здатність та, в кінцевому результаті, на економіку ведення молочного скотарства [1, 2].

Нормування і технологія годівлі молодняку в скотарстві під час вирощування та відгодівлі значною мірою залежать від породного складу і спеціалізації поголів'я, природно-кліматичних і економічних умов, системи виробництва кормів, наявності природних кормових угідь та їх якості, приміщень та їх обладнання, розмірів господарств і кваліфікації обслуговуючого персоналу та ін. Годівля молодняку великої рогатої худоби має за мету забезпечити одержання добре розвинених, з міцною конституцією, здорових тварин з майбутньою високою молочною або м'ясною продуктивністю, відмінними відтворними якостями.

Під час організації годівлі молодняку великої рогатої худоби необхідно враховувати три основних періоди: молозивний (тривалість до 10 днів);

молочний (до віку телят 4-8 місяців) і післямолочний (до терміну статевого дозрівання або до реалізації на забій). Закінчення росту у великої рогатої худоби різних порід і помісей відбувається у віці 4-5 років, а максимальної живої маси дорослі особини набувають ще через 2-3 роки [3, 4, 5].

Мета роботи – аналіз використання соєвого молока для молодняку великої рогатої худоби у підприємстві ФГ «Рідний – Край» Миколаївської області, смт Врадіївка.

Постановка завдання. Завданням дослідження було пошук шляхів підвищення економічної ефективності ведення тваринництва та здешевлення собівартості виробництва продукції. Серед запропонованих заходів увагу привернуло питання використання сої в годівлі тварин.

Об'єктом досліджень було інтенсифікація технології годівлі молодняку великої рогатої худоби для підвищення їх продуктивності і використання соєвого «молока» у раціонах телиць.

Предметом дослідження за принципом аналогів було підібрано дві групи телиць червоної степової породи, віком 21 день по 10 голів у кожній групі. Дослід тривав 120 днів.

Матеріали і методика. Дослідження проводилось в державному підприємстві ФГ «Рідний – Край». При розв'язанні вище вказаних завдань були використані порівняльні оцінки середньодобових приростів телиць дослідних груп, телиць червоної степової породи, віком 21 день по 10 голів у кожній групі.

Результати досліджень. Стан молочного скотарства характеризується сповільненням негативних процесів скорочення поголів'я тварин і підвищенням їх продуктивності. Водночас однією з головних проблем галузі залишається висока собівартість виробництва продукції, де найбільшу питому вагу займає вартість кормів. Використання в годівлі соєвого «молока» є одним із резервів здешевлення виробництва і підвищення загальної ефективності тваринництва.

Для ефективної організації ведення тваринництва в раціонах годівлі високу частку повинні займати концентровані корми, до яких слід додавати високобілкові добавки. Найцінніші за своїм поживним складом є соєві боби.

Для визначення ефективності використання соєвого «молока» в раціонах телиць був проведений науково-господарський дослід. В умовах господарства для досліду за принципом аналогів було підібрано дві групи телиць червоної степової породи, віком 21 день по десять голів у кожній групі. Дослід тривав 120 днів і був проведений по схемі.

Раціон у першій дослідній групі складався з 8 кг розведеного замітника незбираного молока у співвідношенні 1:8, 0,5 кг силосу кукурудзяного, 0,5 кг пшеничної соломи, 0,5 кг дерті кукурудзяної + ячмінної, 10 г солі кухонної. Друга дослідна група замість замітника незбираного молока отримувала 13 кг сухого соєвого «молока».

В табл. 1 наведено схему досліду тривалістю 120 днів.

Схема досліджу

Група	Кількість голів	Раціон
1-контрольна	10	0,5 кг силосу кукурудзяного, 0,5 кг пшеничної соломи, 0,5 кг дерті кукурудзяної + ячмінної, 10 г солі кухонної, розведений замітник незбираного молока 8 кг (ОР)
2-дослідна	10	0,5 кг силосу кукурудзяного, 0,5 кг пшеничної соломи, 0,5 кг дерті кукурудзяної + ячмінної, 10 г солі кухонної, соєве «молоко» 13 кг

Енергія росту тварин контролює їх розвиток у віковій динаміці дає оцінку власної продуктивності для відбору кращих тварин. Середньодобові прирости телиць визначали за показниками живої маси у різні вікові періоди від 1 місячного віку до 4-місячного з інтервалом 1 міс. (табл. 2). Біометричний аналіз проводили за методикою Г.Ф. Лакіна [6].

Таблиця 2

Динаміка середньодобових приростів тварин,г

Віковий період, міс.	1 контрольна	2 дослідна
	M±m	M±m
1-2	676,3±15,01	696,3±16,75
2-3	695,6±14,8	705,9±14,37
3-4	644,4±20,36	679,3±11,55***
1-4	678,4±9,37	693,5±8,81***

Примітки: *** - $p < 0,001$

Наслідки досліджень, які наведені в таблиці 2 свідчать, що використання в годівлі телиць соєвого «молока» не погіршує їх розвиток.

Середньодобовий приріст телиць у віковий період 1-2 міс. в 2 дослідній групі становив 696,3 г, що на 20,0 г більше порівняно з ровесницями першої групи. У період 2-3 місяці найбільший середньодобовий приріст мали телички другої групи – 705,9, що також більше на 10,3 порівняно з теличками першої групи, хоча вірогідної переваги між порівнюваними групами у ці періоди не встановлено.

У період 3-4 місяці найбільшим середньодобовим приростом характеризувалися телички другої групи 679,3 г, що вірогідно більше на 34,9 г ($p < 0,001$) порівняно з теличками першої групи.

У період від 1-місячного віку до 4-місячного віку найбільший середньодобовий приріст мали телиці другої групи – 693,4 г, що вірогідно більше на 15,1 г ($p < 0,001$), порівняно з телицями першої групи.

Висновки і перспективи подальших досліджень. В середньому 1 кг незбираного коров'ячого молока містить 0,3 кормових одиниць проти 0,15

кормових одиниць в соєвому «молоці». Орієнтовний коефіцієнт його заміщення за поживністю – 2 (0,30 : 0,15).

Порівняльна оцінка середньодобових приростів телиць дослідних груп показала, що тварини, які споживали соєве «молоко» мали вищі показники середньодобових приростів порівняно зі своїми ровесницями, що свідчить про доцільність використання заміників молочних кормів у раціонах, зокрема соєве «молоко».

Підвищення ефективних напрямів використання сої в тваринництві дає можливість істотно збільшити виробництво товарного молока завдяки зниженню витрат молочних кормів на випоювання телят, а також підвищити надходження виручки від його реалізації та зменшити собівартість тваринницької продукції.

Список використаних джерел

1. Гайденко О., Кернасюк Ю. Соєве молоко у годівлі: вигідна альтернатива.- №7. 2013. *Сучасне тваринництво*. С. 13-17.
2. Кандиба В.М. Актуальні проблеми і пріоритетні шляхи розвитку науки і практики нормованої годівлі великої рогатої худоби в Україні до 2010-2020 рр. *Ефективні технології та менеджмент у тваринництві: збірник наукових праць ХДЗВА*. Х., 2008. Т.19. Вип. 1. С. 89-98.
3. Петриченко В.Ф., Кулик М. Ф., Мельник Ю. Ф. Використання бобів сої в годівля свиней та телят. Вінниця: Інститут кормів УААН, 2009. – 42 с.
4. Прогресивні технології заготівлі, приготування і роздавання кормів: Науково-практичний посібник / [Кравчук В.І., Луценко М.М., Мечта М.П. та ін.] К.: Фенікс, 2008. 104 с.
5. Теорія і практика нормованої годівлі великої рогатої худоби / [В.М. Кандиба, І. І. Ібатулін, В.І. Костенко та ін.]. Житомир, 2012. 860 с.
6. Церенюк О.М., Тимофієнко І.М. Технології виробництва свинини. *Агробізнес сьогодні*. 2013. № 4. С. 45-47.

M. Kulish. EFFICIENCY OF USING SUBSTITUTES DAIRY FEED IN THE RATIONS OF HEIFERS

The article presents the effectiveness of the use of dairy feed substitutes in the diets of heifers. It is established that the use of soy "milk" in the feeding of heifers does not impair their development. In the period of 3-4 months, the largest average daily gain had heifers of the second group, which consumed soy "milk" - 679.3 g, which is probably 34.9 g ($p < 0.001$) higher than heifers of the first group. Heifers of the second group also had the largest average daily gain in the period from 1 month to 4 months of age - 693.4 g ($p < 0.001$). Animals that consumed soy "milk" had higher average daily gains compared to their peers, which indicates the feasibility of using milk feed substitutes in the diet, in particular soy "milk".

Key words: diet, soy milk, milk productivity, heifers, red steppe breed.